

CEA DE-A TREIA ÎNTÂLNIRE DE MEDIERE PRIVIND DEPOZITUL NAȚIONAL DE DEȘEURI RADIOACTIVE DE LA KOZLODUI

[Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare](#) (BERD) administrează [Fondul internațional de asistență pentru dezafectare Kozlodui](#) în numele Comisiei Europene și al altor contribuabili europeni (Austria, Belgia, Danemarca, Franța, Grecia, Irlanda, Olanda, Spania, Elveția și Regatul Unit). Scopul fondului este, printre altele, să ajute guvernul bulgar la dezafectarea unităților 1-4 ale centralei nucleare de la Kozlodui și să construiască un depozit de suprafață la Radiana pentru eliminarea în condiții de siguranță a deșeurilor cu radioactivitate mică și medie care provin de la unitățile nucleare aflate în procesul de dezafectare.

[Mecanismul de contestații pentru proiecte](#) (PCM) al BERD desfășoară o mediere între reprezentanții societății civile din România și Bulgaria (Reclamanții) și compania bulgară [Întreprinderea de Stat pentru Deșeuri Radioactive](#) (SERAW), numite împreună „Părți”. PCM este mecanismul de responsabilizare al BERD, care este responsabil de revizuirea independentă a preocupărilor de mediu, sociale și de interes public privitoare la proiectele BERD. Obiectivul inițiativei de soluționare a problemelor este de a aborda problemele ridicate prin contestația adresată către PCM și de a găsi soluții acceptabile pentru ambele Părți, fără a stabili culpă sau vinovăție.

Un rezumat al medierii până la momentul de față este prezentat mai jos.

O contestație către PCM din cadrul BERD din partea reprezentanților societății civile din România și Bulgaria

În martie 2018, reprezentanții societății civile din România și Bulgaria și-au exprimat [îngrijorarea](#) față de PCM din cadrul BERD în ceea ce privește finanțarea și construcția depozitului național de suprafață pentru deșeuri radioactive, acesta fiind construit aproape de centrala nucleară de la Kozlodui, Bulgaria (la aproximativ 4 km de Dunăre). Preocupările exprimate se referă la impactul posibil al proiectului asupra populației locale și asupra mediului. Reclamanții au subliniat, de asemenea, necesitatea unei transparențe sporite și a unei consultări publice semnificative, în conformitate cu cele mai bune practici internaționale.

În conformitate cu [Regulamentul de procedură al PCM](#), Leonardo D'Urso a fost desemnat în calitate de mediator independent pentru Inițiativa de soluționare a problemelor, pentru a facilita medierea dintre reprezentanții societății civile și SERAW.

PCM a sprijinit Părțile în stabilirea unei agende pentru mediere, inclusiv o listă de subiecte care trebuie abordate în conformitate cu un Acord cadru pe care l-au semnat la Kozlodui în decembrie 2018. Din martie 2018 până în februarie 2020, PCM a facilitat dialogul între reprezentanții societății civile și SERAW, ajutând la schimbul de informații despre proiectul BERD. Prin intermediul procedurii PCM, reclamanții au primit informații despre rolul BERD în construcția depozitului de la Radiana și li s-au oferit informații despre finanțarea depozitului, selecția locației, designul depozitului, capacitatea de depozitare și tipul de deșeuri care trebuie depozitate.

Părțile s-au întâlnit într-o primă ședință comună de mediere pe 7 decembrie 2018 la Kozlodui, Bulgaria și într-o a doua ședință de mediere pe 17 iulie 2019 la Craiova, România. Pe 18 februarie 2020, reprezentanți ai societății civile din România și Bulgaria și reprezentanți ai SERAW au participat la o a treia întâlnire de mediere la Craiova, împreună cu reprezentanții BERD și experți din domeniul mediului din România și Bulgaria. Primarul orașului Kozlodui și viceprimarul Municipiului Craiova au fost, de asemenea, prezenți la întâlnire și au convenit că proiectul nu ar trebui să afecteze în mod negativ viața oamenilor sau mediul înconjurător și că reglementările internaționale ar trebui respectate în timpul construcției și funcționării depozitului.

Poziția reclamanților și solicitări în cadrul celei de-a treia întâlniri de mediere

În cadrul celei de-a treia întâlniri de mediere de la Craiova, reclamanții și-au reiterat îngrijorarea cu privire la selectarea locației de la Radiana pentru depozitul național bulgar pentru deșeuri cu radioactivitate mică și medie, în raport cu caracteristicile solului, tipul de deșeuri radioactive care trebuie depozitate și capacitatea depozitului. Reclamanții și-au exprimat frica de un potențial impact radioactiv asupra Dunării și asupra ecosistemelor sale asociate și au discutat preocupările lor cu privire la construirea depozitului în apropierea instalației NATO de la Deveselu, România. Pe baza informațiilor disponibile prin documente oficiale și de la experți ai societății civile din domeniu, reclamanții bulgari și români și-au exprimat opinia fermă că depozitul ar trebui construit într-o locație diferită, departe de Dunăre. Aceștia consideră că proiectul depozitului care permite o capacitate de stocare în cadrul acestuia de 350 000 de tone este mai mare decât este necesar pentru stocarea deșeurilor de la unitățile 1-4 din reactoarele nucleare dezafectate, pe baza informațiilor furnizate în Evaluarea impactului asupra mediului. Reclamanții și-au exprimat îngrijorarea că deșeurile radioactive de la reactoarele 5 și 6, precum și noua unitate 7 de la centrala nucleară Kozlodui și deșeurile radioactive rezultate de la viitoarea unitate nucleară de la Belene vor fi, de asemenea, depozitate în depozitul național de la Radiana.

În cadrul ședinței de mediere, reclamanții au subliniat că proiectul trebuie să aibă un sistem clar de monitorizare pentru a controla tipul de deșeuri stocate în depozit în timpul operațiunilor și după închiderea instalației. Reclamanții consideră că este esențial ca pe lângă SERAW, al cărui rol principal este să construiască un depozit de deșeuri nucleare sigure, autoritățile de reglementare din domeniul mediului și nuclear din Bulgaria să fie invitate la discuții. În plus, reclamanții și-au exprimat îngrijorarea privind organizarea de consultări publice pentru proiect la Craiova, România și și-au împărtășit așteptarea ca angajamentul părților interesate să fie realizat în conformitate cu convenția ESPOO.

Reclamanții au solicitat BERD să-și limiteze asistența pentru a sprijini depozitarea deșeurilor cu radioactivitate mică și medie rezultate din dezafectarea unităților nucleare 1-4.

Reclamanții au sugerat înființarea unui grup comun independent de experți care să analizeze aspectele geologice și hidrogeologice ale locației. Aceștia consideră că acest lucru este necesar în contextul unei schimbări climatice vizibile din ultimii ani. Mai mult, reclamanții ar dori să fie de acord cu SERAW cu privire la o abordare comună pentru a permite o mai mare transparență și informare publică despre procesul de mediere și rezultatele acestuia. Reclamanții și-au exprimat dorința de a continua procesul de mediere sub facilitarea PCM, deoarece rămân câteva aspecte importante de discutat și de clarificat cu privire la depozitul pentru deșeuri radioactive.

Poziția și propunerile SERAW în cadrul celei de-a treia întâlniri de mediere

Ca răspuns la îngrijorările reclamanților, reprezentanții SERAW i-au asigurat că nu există motive de îngrijorare în legătură cu construcția depozitului, operațiunile și închiderea viitoare. Mai mult decât atât, raportul de Evaluare a impactului asupra mediului care a fost realizat pentru proiect nu a identificat un impact negativ asupra mediului și asupra oamenilor.

SERAW a afirmat că problemele ridicate de reclamanți au fost abordate în detaliu în Evaluarea impactului asupra mediului, care a fost accesibilă publicului român ca bune practici internaționale într-un context transfrontalier. De asemenea, aceștia au identificat că efectele cumulate și transfrontaliere ale depozitului, precum și o analiză a riscurilor de mediu și sociale, au fost prezentate publicului român în cadrul audierii publice privind Evaluarea impactului asupra mediului, efectuată în iunie 2016 la Craiova. Informații detaliate despre selectarea locației, caracteristicile geologice și hidrogeologice ale sitului de la Radiana, capacitatea depozitului, caracteristicile deșeurilor care urmează a fi depozitate în acea locație și sistemul de inginerie multibarieră al depozitului au fost prezentate localnicilor.

Informații suplimentare cu privire la siguranța de mediu și socială a proiectului au fost furnizate de SERAW în cadrul celor trei întâlniri de mediere organizate de PCM din cadrul BERD. SERAW a declarat că

amplasarea și evaluările de siguranță ale proiectului au fost revizuite de autoritatea de reglementare nucleară din Bulgaria și au fost obținute toate avizele și permisele necesare, inclusiv aprobarea privind amplasamentul selectat, aprobarea proiectării și autorizația pentru construcția depozitului. SERAW este încrezătoare că toți pașii urmați în timpul construcției Depozitului național de deșeuri sunt în conformitate cu legislația națională, cu standardele internaționale de siguranță și cu bunele practici internaționale.

O valoare de bază pentru SERAW este construirea încrederii cu toate părțile interesate printr-o comunicare transparentă și deschisă, cu o atenție specială asupra populației care trăiește în zona facilităților sale. În această privință, reprezentanții SERAW au confirmat că sunt deschiși la diverse forme de dialog, inclusiv furnizarea de informații actualizate cu privire la procesul de construcție, funcționare și închidere a depozitului de suprafață, organizarea de vizite la șantier pentru publicul larg la centrul de informare din Kozlodui, organizarea de discuții, mese rotunde și alte forme de informare pentru a crește gradul de conștientizare a publicului cu privire la depozit. SERAW a convenit cu reclamantii că o cooperare mai strânsă între autoritățile relevante din Bulgaria și România ar putea contribui la creșterea încrederii.

Concluziile celei de-a treia întâlniri de mediere

Reclamantii și SERAW au fost de acord:

- Să continue procesul de mediere sub facilitarea PCM din cadrul BERD;
- Să discute eventualele modificări ale Acordului cadru pentru mediere;
- Să ia în considerare înființarea unui grup comun de experți pentru a discuta aspectele geologice și hidrogeologice ale locației;
- Să încurajeze autoritățile competente din Bulgaria și România să îmbunătățească cooperarea transfrontalieră în legătură cu construcția depozitului și funcționarea acestuia;
- Să continue dialogul cu conducerea BERD, pentru a găsi soluții mutual acceptabile pentru construcția și funcționarea depozitului pentru a stoca deșeurile provenite din dezafectarea unităților 1-4, care vor fi sigure pentru mediu și pentru oamenii care locuiesc în România și Bulgaria.